

Program wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 8 w Czerwionce – Leszczynach obowiązujący w roku szkolnym 2021/2022

Motto:

**„Powiedz mi, to zapomnę. Naucz mnie, to może zapamiętam.
Zaangażuj mnie, to się nauczę.”**

– Benjamin Franklin

Podstawy prawne :

Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły powstały na podstawie aktualnych przepisów oświatowych, wytycznych MEN, potrzeb rozwojowych uczniów, analizy bieżącej sytuacji szkoły, statutu i koncepcji pracy szkoły. Odwołuje się do następujących aktów prawnych:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 lipca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 maja 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.
- Załącznik do uchwały nr 195/2020 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. **ZINTEGROWANA STRATEGIA UMIEJĘTNOŚCI 2030**
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U z 2017r., poz. 59)
- Art. 26.1. Szkoły oraz placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3–5, 7 i 8, realizują program wychowawczo--profilaktyczny obejmujący:
 - 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz
 - 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia

ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej(Dz. U. z 2017r. poz. 356).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z dnia 28 sierpnia 2015 r., poz. 1249).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020 r.
- Ustawa z 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2018r., poz. 2245 ze zm. w Dz. U. z 2018 r., poz. 2432
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.
- Deklaracja Praw Dziecka Uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 1959r.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. (art. 48, 53, 70).
- Statut szkoły.
- Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa w danym roku szkolnym.
- Sposób realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego uwzględnia wytyczne Ministerstwa Zdrowia, SANEPID i wszelkie przepisy mające wpływ na pracę szkoły, regulujące sytuację epidemiologiczną w kraju w związku z zagrożeniem COVID – 19. W tym zakresie wytyczne programu podlegają

modyfikacji w zależności od bieżącej sytuacji na poziomie lokalnym oraz ogólnokrajowym i są realizowane tak, by zapewnić bezpieczeństwo uczniów w związku z panującym kryzysem. Cele i zadania mogą dynamicznie ulegać zmianie, a nawet być zawieszane.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022

1. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.
2. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
3. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.
4. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
5. Wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej, w tym uczeniu się dorosłych.
6. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Informacja o szkole

Charakterystyka środowiska wychowawczo – profilaktycznego szkoły

Szkoła Podstawowa nr 8 im. R. i Z. Pietrasów jest publiczną szkołą prowadzoną przez Gminę i Miasto Czerwionka – Leszczyny, zlokalizowaną w dzielnicy Dębieńsko. Jest to szkoła, która w 2013 roku obchodziła swe 50 - lecie, jest to szkoła dobrze współpracująca ze środowiskiem lokalnym.

Uczniami szkoły są dzieci pochodzące z dzielnicy Dębieńsko, są to dzieci i młodzież wywodzące się z różnych środowisk, mających różny status społeczny, poziom wykształcenia, wyznających różne systemy wartości.

Do szkoły uczęszczają uczniowie objęci opieką kuratora i asystenta rodzin, uczniowie z dysfunkcjami, uczniowie bardzo zdolni oraz odnoszący liczne sukcesy.

Budynek szkoły jest po gruntownym remoncie – termomodernizacji.

W szkole bardzo dobrze funkcjonuje świetlica szkolna. Dzięki dotacji z rezerw Ministerstwa Finansów w 2012 oraz corocznemu wsparciu budżetu szkoły świetlica jest dobrze wyposażona w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji ciekawych zajęć pozalekcyjnych.

W roku szkolnym 2019/2020 (do czasu wybuchu pandemii) ze świetlicy korzystało około 100 uczniów (stale oraz podczas wybranych godzin). Obecnie ze względu na panującą sytuację trwają zapisy uczniów do świetlicy, przy uwzględnieniu warunku, że są to dzieci obojga pracujących rodziców.

W szkole jest stołówka, która serwuje uczniom posiłki sprowadzane z SP 5 w Czerwionce. W roku szkolnym 2020/2021 z obiadów korzystało 90 uczniów.

Obecnie ze względu na sytuację zagrożenia COVID-19, sprowadzanie i wydawanie obiadów zostało zawieszono.

Nasza szkoła znajduje się w dzielnicy Dębieńsko Wielkie miasta Czerwionka-Leszczyny. W budynku jest obecnie 8 sal lekcyjnych, świetlica szkolna, sala gimnastyczna, pokój nauczycielski, gabinet pedagoga oraz sekretariat. Posiadamy duże, zielone obejście szkolne, na terenie którego mamy boiska do piłki nożnej, koszykówki oraz siatkówki.

W naszej niewielkiej szkole jest 8 przestrzennych klasopracowni, które zapewniają uczniom spokojną i efektywną naukę. Wszyscy uczniowie mają dostęp do komputerów znajdujących się w pracowni informatycznej oraz biblioteki, która posiada czytelnię i spełnia rolę centrum informacyjnego szkoły.

Szkoła nr 8 oferuje swoim uczniom szeroki wachlarz zajęć rozwijających ich zainteresowania oraz umiejętności. Takimi zajęciami w roku 2020/2021 były m.in.: koło polonistyczne, koło teatralne, koło recytatorskie, koło przyrodnicze, koło muzyczne, koło plastyczne, zajęcia wyrównawcze matematyki, SKS, zajęcia w ramach OPP. W chwili obecnej wznowienie wszystkich zajęć pozalekcyjnych uzależnione jest od sytuacji pandemicznej.

Nasi uczniowie odnoszą sukcesy w przeróżnych konkursach i zawodach. Gabloty są pełne pucharów i medali, a ściany dyplomów.

W naszej szkole nauczyciele realizują programy z zakresu edukacji regionalnej i edukacji europejskiej oraz szereg działań o charakterze charytatywnym: "szlachetna paczka", "adopcja serca", współpracujemy ze schroniskami dla bezdomnych zwierząt, z fundacją „Jestem głosem tych, co nie mówią”. W dalszym ciągu są

realizowane programy profilaktyczne: „Szkoła promująca zdrowie” oraz „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.

Szkoła realizowała projekty: "WF z klasą" - pod patronatem CEO, "cyfrowa szkoła", cyfrowa szkoła 2" wykorzystanie TIK w edukacji pod patronatem CEO i MEN.

Szkoła kładzie akcent na kształcenie historyczne poszerzające horyzonty uczniów, ich patriotyczne wychowanie, możliwość poznawania dorobku kulturowego przodków, m.in. poprzez organizację wycieczek szkolnych.

Szkoła ukierunkowuje tegoroczne działania na wspomaganie rodziny we wdrażaniu do kształtowania postaw dbałości o siebie, swoje zdrowie, ale też relacje z innymi, zaangażowanie społeczne i dbałość o środowisko.

Do priorytetów szkoły należą: wychowanie do wartości, podniesienie efektów kształcenia, wspieranie uzdolnień, wzmocnienie skuteczności działań wychowawczych szkoły, poprawa frekwencji, wzrost motywacji do nauki, propagowanie wśród uczniów postaw tolerancji i otwartości na drugiego człowieka, wzbudzenie zainteresowania uczniów problemem przestrzegania praw człowieka, profilaktyka uzależnień, rozwijanie kompetencji matematycznych, rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego, wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Stawiamy na rozwijanie samodzielności, innowacyjności i kreatywności uczniów, na zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie. Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Działania wychowawcze szkoły:

Wychowanie do wartości, kształtowanie postaw i respektowanie norm społecznych. Modelowanie postawy uwrażliwionej na potrzeby innych. Podejmowanie działań dla ochrony i poszanowania zdrowia własnego i innych. Uczenie postawy tolerancji i poszanowania niezbywalnych praw każdego człowieka.

Model/ sylwetka absolwenta:

Na podstawie diagnozy przeprowadzonej wśród nauczycieli, wyłonił się model absolwenta szkoły .

Absolwent szkoły powinien być :

- samodzielny i odpowiedzialny za swoje postępowanie i współdziałanie w zespole,
- posiadający umiejętność rozwiązywania problemów w sposób twórczy,
- posiadający umiejętność rozwiązywania konfliktów,
- przestrzegający obowiązujących norm i zasad,
- rozwijający własne zainteresowania i uzdolnienia, samodzielny i kreatywny,
- sprawnie posługujący się językiem obcym,
- tolerancyjny wobec grup i osób o odmiennej tradycji narodowej, kulturowej czy religijnej,
- sprawnie i bezpiecznie posługujący się zasobami dostępnymi w sieci,
- rozwijający kompetencje matematyczne,
- rozwijający kreatywność, przedsiębiorczość i kompetencje cyfrowe, bezpiecznie wykorzystujący technologie informatyczno - komputerowe,
- tolerancyjny wobec osób niepełnosprawnych, wrażliwy na potrzeby innych

Szkoła realizuje program wychowawczo-profilaktyczny w oparciu o :

1) TREŚCI I DZIAŁANIA O CHARAKTERZE **WYCHOWAWCZYM** SKIEROWANE SĄ DO UCZNIÓW ORAZ

2) TREŚCI I DZIAŁANIA O CHARAKTERZE **PROFILAKTYCZNYM** SKIEROWANE SĄ DO UCZNIÓW, NAUCZYCIELI I RODZICÓW.

Głównym celem założonym przez realizatorów programu jest:

- ***KSZTAŁTOWANIE WZOROWEJ POSTAWY UCZNIĄ W ASPEKTCIE FIZYCZNYM, EMOCJONALNYM, INTELEKTUALNYM, DUCHOWYM I SPOŁECZNYM***

Cele ogólne

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia i bezpieczeństwa oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – ukierunkowanej na kształcenie umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- emocjonalnej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, na osiągnięcie właściwego stosunku do siebie i innych ludzi,
- społecznej – ukierunkowanej na właściwe pełnienie ról społecznych oraz kształtowanie umiejętności dokonywania samodzielnej oceny wzorów i norm społecznych,
- duchowej – ukierunkowanej na zdobycie stabilnego systemu wartości i docenienie znaczenia zdrowia i sensu życia

Diagnoza wstępna wykazała, że problemami, występującymi w naszej społeczności, którymi w pierwszej kolejności należy się zająć są:

- **brak umiejętności określania celów**
- **brak umiejętności określania wartości**
- **brak prawidłowych nawyków związanych ze stylem życia,**
- **niewłaściwe korzystanie z Internetu i innych mediów,**
- **niewłaściwy sposób wyrażania emocji, niemożliwy do przyjęcia, odznaczający się nieuzasadnioną agresją, zwłaszcza słowną (wulgaryzmy, przezwiska i inne),**
- **brak poszanowania mienia szkolnego oraz szacunku do mienia innych ludzi**
- **nie przestrzeganie zasad kulturalnego zachowania oraz nieżyczliwość i nietolerancja względem inności związanej z różnymi sferami życia.**

Możliwość realizacji programu profilaktycznego zapewniają:

- Zajęcia dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze prowadzone przez wychowawców, nauczycieli przedmiotu i pedagoga Pozwalają one wychowawcom na poświęcenie szczególnej uwagi na takie aspekty jak np. wzmacnianie poczucia własnej wartości ucznia poprzez: okazanie zainteresowania każdemu wychowankowi, badanie środowiska domowego oraz indywidualne rozmowy z rodzicami bądź prawnymi opiekunami dziecka, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych poruszanych przez wychowanków, dzielenie się z rodzicami uwagami na temat dziecka.
- Zajęcia pozalekcyjne (np. wycieczki czy imprezy okolicznościowe) z dziećmi i młodzieżą mają na celu: rozwijanie przez uczniów własnych zainteresowań, uczenie się sposobów rozwiązywania problemów oraz radzenia sobie z przejawami przemocy, kształtowanie umiejętności otwartego wyrażania myśli, uczuć i przekonań.
- Szkoła prowadzi także zaplanowane i systematyczne działania w zakresie **doradztwa zawodowego**, w celu wspierania dzieci i uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych, w tym przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, polegające w szczególności na prowadzeniu: w klasach **I–VI szkół podstawowych orientacji zawodowej**, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
- W klasach **VII-VIII szkół podstawowych doradztwa zawodowego**, które jest realizowane na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego (10h w trakcie roku szkolnego dla klasy VII oraz 10h w trakcie roku szkolnego dla klasy VIII) oraz zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

- W realizacji programu profilaktycznego bierze udział również pedagog szkolny. Do jego zadań należy: prowadzenie (organizowanie) zajęć przede wszystkim o charakterze profilaktycznym- promocja zdrowego stylu życia, uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, ukazanie alternatywy w stosunku do zachowań ryzykownych i problemowych, koordynowanie udziału uczniów w lokalnych i ogólnopolskich programach o charakterze profilaktyczno-wychowawczym, działanie w zespołach interdyscyplinarnych o charakterze pomocowym (np. w lokalnych koalicjach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie), postulowanie objęcia opieką prawną uczniów wychowujących się w środowiskach patologicznych.
- Inną z form realizacji programu profilaktycznego jest pedagogizacja rodziców poprzez: zebrania ogólne, spotkania z wychowawcami, korespondencję z rodzicami oraz różnymi członkami społeczności szkolnej i pozaszkolnej, prelekcje dla rodziców przygotowane przez psychologa, logopedę i pedagoga, inne działania mające na celu przybliżenie rodzicom zagrożeń współczesnego świata. Rodzice uczestniczą także w uroczystościach szkolnych, a także organizują różnego rodzaju uroczystości i wydarzenia.
- Wewnętrzne i zewnętrzne szkolenia Rady Pedagogicznej- nauczyciele stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez wewnętrzne i zewnętrzne formy doskonalenia.

Metody realizacji programu:

- Metody aktywizujące jednostkę i środowisko: quizy, konkursy plastyczne, muzyczne, literackie, konkursy profilaktyczne oparte na odpowiedniej literaturze, apele, teatrzyki, działalność kół zainteresowań, pomoc koleżeńska, szkolenia rodziców, nauczycieli, zawody sportowe oraz wycieczki.
- Metody eksponujące: impresyjne - polegające na wywołaniu u uczniów określonych zachowań i zmian w postawach moralnych, przeżywanie głębokich emocji. ekspresyjne- stwarzanie sytuacji. w których uczeń nie tylko przeżywa, ale i tworzy np. drama, odgrywanie ról, inscenizacje, wystawianie prac.
- Metody podające: wykład, rozmowa kierowana, dyskusja.
- Zdalny tryb nauczania

Treści i działania o charakterze **wychowawczym** skierowane są do uczniów oraz treści i działania o charakterze **profilaktycznym** skierowane są do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Działania wychowawczo-profilaktyczne będą kierowane do uczniów równolegle z ich kształceniem – przekazywaniem wiedzy, m. in. podczas zajęć z wychowawcą klasy oraz realizacji zadań dydaktycznych – w trakcie lekcji z poszczególnych przedmiotów. **Wychowawca** powinien kłaść nacisk na kształtowanie jednostek twórczych, kreatywnych i zdolnych do sterowania własnym kształceniem zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią.

Nauczyciel, budując relacje oparte na zaufaniu, prowadzić powinien z wychowankami rozmowę, poprzez którą uczy nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji.

Program uwzględnia czynniki i przyczyny ryzyka, zachowania problemowe.

- ✓ Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym poprzez: doskonalenie i kształcenie umiejętności rozwiązywania problemów oraz radzenia sobie z przejawami przemocy - eliminowanie zachowań agresywnych, wdrażanie do prawidłowego pojmowania norm zachowania przyjętych przez społeczeństwo, w miejscach publicznych oraz w środowisku rodzinnym-**profilaktyka uzależnień**,
- ✓ Promowanie zdrowego stylu życia poprzez: zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego, wspomaganie zdrowia fizycznego i psychicznego poprzez kształcenie umiejętności i nawyków ruchowych, stwarzanie możliwości udziału w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, organizację czasu wolnego.
- ✓ Kształtowanie ważnych psychologicznie i społecznie umiejętności: rozwijane umiejętności interpersonalnych, kształcenie umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach, doskonalenie technik asertywnych pozwalających na radzenie sobie z presją rówieśniczą.
- ✓ Wzmacnianie poczucia własnej wartości i tożsamości poprzez: uczenie świadomego decydowania o sobie i ponoszenia konsekwencji własnych decyzji; kształtowanie poczucia tożsamości i własnej wartości.
- ✓ Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.
- ✓ Kształtowanie postawy tolerancji wobec grup i osób o odmiennej tradycji narodowej, kulturowej czy religijnej
- ✓ Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów-bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci,
- ✓ Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów.
- ✓ Rozwijanie kompetencji matematycznych,
- ✓ Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych
- ✓ Doskonalenie umiejętności wykorzystania w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych, celem efektywnej pracy zdalnej
- ✓ Kształtowanie tolerancyjnej postawy wobec osób niepełnosprawnych
- ✓ Promowanie działań dla ochrony i poszanowania zdrowia własnego i innych.
- ✓ Realizacja rekomendacji i zaleceń MZ. MEN i GIS związanych z zagrożeniem wynikającym w okresie epidemii COVID-19.
- ✓ Profilaktyka zdrowotna.

Czynniki chroniące przed rozwojem problemów w obszarze zdrowia psychicznego i zaburzeń u młodzieży:

- ✓ Równowaga psychiczna, pozytywne usposobienie, optymizm, bezkonfliktowość.
- ✓ Wysoki poziom inteligencji.
- ✓ Osiągnięcia szkolne.
- ✓ Umiejętność rozwiązywania problemów.
- ✓ Prawidłowy styl radzenia sobie w różnych sytuacjach.
- ✓ Sprecyzowane wartości, szacunek do norm i autorytetów.
- ✓ Silna więź emocjonalna z rodzicami. Pozytywne relacje z bliskimi osobami i wsparcie płynące ze środowiska rodzinnego i pozarodzinnego.
- ✓ Bezpieczna i stabilna rodzina.
- ✓ Silne normy etyczne i moralne postępowanie członków rodziny.
- ✓ Poczucie przynależności do społeczności szkolnej.
- ✓ Pozytywny stosunek do nauczycieli i całej społeczności.
- ✓ Wrażliwość społeczna.
- ✓ Przyjazny klimat w szkole.
- ✓ Sukcesy edukacyjne, okazje do osiągnięć i rozpoznawania własnych uzdolnień.
- ✓ Zdecydowana niezgoda szkoły na przemoc.
- ✓ Regularne praktyki religijne.
- ✓ Dodatkowe zajęcia, kółka zainteresowań, poszerzanie wiedzy i horyzontów.
- ✓ Modelowanie pozytywnych zachowań w domu i w szkole.
- ✓ Posiadanie mentora – osoby, która wspiera w trudnych sytuacjach życiowych.
- ✓ Stabilna i adekwatna samoocena, stabilne poczucie własnej wartości, odporność na stres.

Czynniki ryzyka potencjalnie wpływające na rozwój problemów w obszarze zdrowia psychicznego i zaburzeń u młodzieży:

- ✓ Niski poziom inteligencji.
- ✓ Trudne usposobienie.
- ✓ Niewielkie umiejętności społeczne.
 - ✓ Niska samoocena.
- ✓ Alienacja.
- ✓ Konflikty i doświadczenie izolacji w rodzinie
- ✓ Doświadczenie przemocy w rodzinie.
- ✓ Rodzina niepełna lub zrekonstruowana.
- ✓ Rozpad więzi małżeńskiej, brak konsekwencji rodziców, autorytatywność, niewydolność wychowawcza.
- ✓ Nadużywanie alkoholu przez rodziców
- ✓ Brak ciepła, czułości i sympatii wśród domowników.
- ✓ Grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne
- ✓ Odrzucenie przez rówieśników.
- ✓ Słaba więź ze szkołą.
- ✓ Niskie wyniki osiągnięte w szkole i brak celów życiowych.
- ✓ Łatwość zdobywania substancji psychoaktywnych.
- ✓ Wczesna inicjacja w zachowaniach ryzykownych.

- ✓ Wielogodzinne spędzanie czasu przy komputerze, częste granie w gry komputerowe.
- ✓ Częste spędzanie czasu poza domem.
- ✓ Przekonania akceptujące przemoc.
- ✓ Choroba fizyczna, pogorszenie się zdrowia.
- ✓ Śmierć członka rodziny.
- ✓ Brak stabilizacji ekonomicznej.

W okresie pandemii na szczególną uwagę zasługuje wsparcie uczniów związane z długim okresem nauczania zdalnego i izolacji społecznej. Organizując pomoc psychologiczno – pedagogiczną należy uwzględnić skutki sytuacji kryzysowej, która odcisnęła się w różnym stopniu na uczniach oraz ich rodzinach. W działaniach wychowawczo – profilaktycznych konieczne jest skupienie się na osobach, które doświadczyły straty bliskich osób lub poważnego przebiegu choroby COVID-19. Należy uwzględnić zagadnienia dotyczące zaburzeń lękowych, nastroju i depresji, przeciwdziałające osamotnieniu, nerwowości i psychicznej niestabilności.

Program wychowawczo – profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 8 został opracowany na podstawie corocznej diagnozy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole.

Sfera I – fizyczna

Cel wychowawczy	Zadanie, czyli zoperacjonalizowany cel	Poziom wiekowy	Osoba odpowiedzialna	Termin
Uczeń wie co znaczy prowadzić zdrowy styl życia	1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych; kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia	Klasy I-III	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, higienistka	Cały rok szkolny
	2. wdrażanie do zachowań prozdrowotnych przez kształtowanie nawyków higienicznych i żywieniowych.	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, dietetyk	Cały rok szkolny
	3. zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog, dietetyk	Cały rok szkolny
	4. przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny

	aspekcie fizycznym i psychicznym;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	5. kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie;	Klasy I-VIII		
	6. rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele	Cały rok szkolny
	7. kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego;	Klasy I-III	Wychowawca, nauczyciele	Cały rok szkolny
	8. uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin;	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, Pedagog	Cały rok szkolny
	9. promowanie zdrowego trybu życia, uświadamianie oraz promowanie działań w celu zachowania zdrowia własnego oraz innych	Klasy I-VIII		Cały rok szkolny
	10. przeprowadzenie z uczniami zajęć na temat obowiązujących w szkole procedur dotyczących przeciwdziałania Covid-19 obejmującymi m.in. zasady dezynfekcji, zachowania odstępu społecznego, higieny rąk, stosowania maseczek, wietrzenia sal.	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, Pedagog	
	11. zapoznanie rodziców (podczas spotkań z rodzicami) z obowiązującymi w szkole procedurami przeciwdziałania Covid-19.	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, Pedagog	Cały rok szkolny
	12. zapoznanie rodziców z informacjami na temat szczepień	Klasy I-VIII		Cały rok szkolny

Sfera II – emocjonalna

Cel	Zadanie, czyli	Poziom	Osoba	Termin
-----	----------------	--------	-------	--------

wychowawczy	zoperacjonalizowany cel	wiekowy	odpowiedzialna	
Uczeń wie co to są emocje, nazywa je i umie nimi zarządzać.	1. Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	2. kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	3. rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	4. kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	5. kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	6. przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	7. zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	8. rozwijanie empatii,	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele,	Cały rok szkolny

	<p>umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.</p>		pedagog	
	<p>9. kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się;</p>	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	<p>10. kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżnianie dobra od zła.</p>	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	<p>11. kształtowanie postawy odpowiedzialnej za dbanie i przestrzeganie zasad higieny, uświadamianie zbiorowej odpowiedzialności za przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego celem uniknięcia zarażenia się wirusem COVID-19</p>	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny

Sfera III – intelektualna

Cel	Zadanie, czyli	Poziom	Osoba	Termin
-----	----------------	--------	-------	--------

wychowawczy	zoperacjonalizowany cel	wiekowy	odpowiedzialna	
Uczeń wie, że wiedza jest wartością.	1. Zapoznanie z wybranymi dziełami architektury, sztuk plastycznych, literatury należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwianie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci.	Klasy IV-VIII	Wychowawca, nauczyciele	Cały rok szkolny
	2. kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym,	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele	Cały rok szkolny
	3. kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwianie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele	Cały rok szkolny
	4. uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny

	<p>wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność;</p> <p>5. inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia;</p> <p>6. przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań;</p> <p>7. wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną;</p> <p>8. kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania;</p> <p>9. umiejętność wykorzystania własnego potencjału, rozwijanie indywidualnych talentów i uzdolnień, radzenie sobie z własnymi niedoskonałościami : praca z uczniem zdolnym (zajęcia dodatkowe, konkursy,</p>	<p>Klasy IV-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, doradca zawodowy</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
		<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele,</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
		<p>Klasy IV-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
		<p>Klasy IV-VIII</p>	<p>Wychowawca, Nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
		<p>Klasy IV-VIII</p>	<p>Wychowawca, Nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>

	<p>olimpiady) i uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych.</p> <p>10. wspomaganie umiejętności samopoznania: wykorzystywanie sytuacji szkolnych do treningu, rozpoznawanie własnych emocji, uczuć, predyspozycji i deficytów, wdrażanie do autorefleksji: zajęcia integracyjne, godziny wychowawcze i inne zajęcia edukacyjne</p> <p>11. utrwalanie wśród uczniów nawyków higienicznych, rozwijanie umiejętności dbania o zdrowie. Świadoma profilaktyka.</p>	<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, Nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
		<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, Nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>

Sfera IV - duchowa

Cel	Zadanie, czyli	Poziom	Osoba	Termin
-----	----------------	--------	-------	--------

wychowawczy	zoperacjonalizowany cel	wiekowy	odpowiedzialna	
Uczeń kształtuje w sobie i realizuje system wartości wskazany w modelu absolwenta szkoły.	1. Budowanie hierarchii wartości w oparciu o wartości uznawane w szkole, w domu, kierowanie się nimi w życiu.	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	2. kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; (kształtowanie postaw wyrażających szacunek wobec różnych grup zawodowych-relacje uczeń-nauczyciel)	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	3. kształtowanie poczucia własnej wartości podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczość i oraz brania odpowiedzialność i za swoje decyzje i działania;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	4. kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw, kształtowanie postawy tolerancji	Klasy I-VIII Klasy I-VIII Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny

	wobec grup i osób o odmiennej tradycji narodowej, kulturowej czy religijnej	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	5. rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	6. promowanie idei wolontariatu, akcje charytatywne	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	7. zacieśnianie współpracy ze społecznością lokalną: festyny, jarmarki świąteczne, akcje charytatywne, zaangażowanie w akcje społeczne (wolontariat).	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	8. podejmowanie działań sprzyjających dbaniu i odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych . Niesienie pomocy , wsparcie, dobre słowo dla osób lub rodzin zarażonych koronawirusem.	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	9. wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	10. wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.	Klasy I-VIII	Wychowawca, Nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny

Sfera V - społeczna

Cel wychowawczy	Zadanie, czyli zoperacjonalizowany cel	Poziom wiekowy	Osoba odpowiedzialna	Termin
Uczeń rozumie znaczenie ról społecznych na poszczególnych etapach rozwojowych życia człowieka	1. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	2. rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	3. kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	4. kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	5. stwarzanie sytuacji do wyrażania własnych emocji: prosta wypowiedź, rysunek, ćwiczenia i techniki dramowe służące właściwemu wyrażaniu uczuć przy jednoczesnym eliminowaniu negatywnych sposobów reagowania;	Klasy I-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny
	6. kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów	Klas IV-VIII	Wychowawca, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny

	<p>7. ćwiczenie umiejętności radzenia sobie ze stresem: zajęcia warsztatowe.</p>	<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, Nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
	<p>8. zapoznanie z prawami dziecka wynikającymi z Konwencji o Prawach Dziecka</p>	<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
	<p>9. wdrażanie do współdziałania w grupie i zespołach klasowych; dostrzeganie korzyści płynących z tych form pracy (zapobieganie wyobcowaniu, możliwość wymiany myśli i doświadczeń): znajomość cech dobrego kolegi, przyjaciela, gry i zabawy integracyjne, praca w grupach podczas zajęć edukacyjnych.</p>	<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
	<p>10. rozpoznawanie i eliminowanie zachowań dotyczących przemocy fizycznej, psychicznej, w tym werbalnej, wobec siebie i innych</p>	<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
	<p>11. kształtowanie patriotycznych postaw uczniów- wychowanie do wartości</p>	<p>Klasy VI-VIII</p>	<p>Dyrektor szkoły, nauczyciele historii, wychowawcy</p>	<p>Tydzień konstytucji</p>
	<p>12. wpajanie uczniom szacunku dla Konstytucji RP, jako nadrzędnego aktu prawnego</p>	<p>Klasy I-VIII</p>	<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>
	<p>13. kształtowanie postawy tolerancji wobec grup i osób o odmiennej tradycji narodowej,</p>		<p>Wychowawca, nauczyciele, pedagog</p>	

Podczas corocznej ewaluacji programu (przeprowadzanej poprzez: obserwację w klasach I – III, wywiad z dyrektorem szkoły analizy dokumentacji (porównanie planów wychowawców klas z programem wychowawczo – profilaktycznym, ankiety) dokonana zostanie KONFRONTACJA ZAMIERZONYCH celów i zadań WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH Z OSIĄGNIĘCIAMI Uczniów W TYCH WYMIARACH – zidentyfikowane rezultaty działań wychowawczych i profilaktycznych zestawiane będą z celami ujętymi w programie wychowawczo-profilaktycznym. Efektem będzie identyfikacja celów, które zostały osiągnięte, celów, które zostały osiągnięte tylko częściowo oraz celów, które nie zostały osiągnięte. Na tej podstawie **formułowane będą zalecenia wskazujące kierunki zmian, które należy będzie wprowadzić do obowiązującego dotychczas programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.**

Dla ewaluatorów w pierwszym roku funkcjonowania programu pomocne będą pytania:

- Czy uwzględniono wszystkie sfery rozwoju uczniów (w kontekście psychologii rozwojowej i dokumentów prawnych)?
- Czy w rozwoju uczniów uwzględniliśmy całościowy obraz osoby ludzkiej (czy zatem wspieramy wychowanka w rozwoju), a nie jedynie wybrane zachowania lub problemy (czy stymulujemy rozwój wyłącznie wybranych elementów)?
- Czy przydzielono odpowiedzialność za realizację zadań personalnie każdemu nauczycielowi?
- Czy uwzględniono wszystkich realizatorów (czy nie pominięto osób mających wpływ na podjęcie działań wychowawczo-profilaktycznych)?
- Czy osoby wyznaczone do wykonania konkretnych zadań miały odpowiednie kompetencje do ich realizacji?
- Czy zadbano o odpowiednie przygotowanie kadry do prowadzenia działań wychowawczo-profilaktycznych zaplanowanych w programie?
- Czy skorzystano z pomocy zewnętrznych specjalistów, których kompetencje mogły podnieść jakość działań (np. pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznej)?
- Czy włączono w pracę rodziców, którzy mogli wzmocnić nasze oddziaływania?
- Czy zaangażowano uczniów (działania rówieśnicze cechuje duża skuteczność)?

W roku szkolnym 2021/2022 forma, metoda oraz realizacja powyższego programu profilaktyczno-wychowawczego, zależęć będzie od sytuacji pandemicznej w szkole. W celu zwalczania, zapobiegania oraz przeciwdziałania

COVID-19 nasza szkoła podejmuje wszelkie działania zapobiegawcze oraz stosuje możliwe środki bezpieczeństwa.

Opracowanie :
zespół wychowawczo-profilaktyczny w składzie:

mgr Katarzyna Grzybek

mgr Monika Brząkalik

mgr Sylwia Firek

mgr Ewa Goszyc

mgr Michalina Szpik

mgr Małgorzata Klasik